

Filosofi Esa Saarinen:

Työyhteisö pystyy ihmeisiin

Kolme teesiä

- Meissä on enemmän hyvää kuin päälle näkyvä tai itsekään tiedostamme.
- Paremmat ajatukset synnyttävät parempaa elämää.
- Vuorovaikutus on mahdollisuutta synnyttää yhdessä maaginen noste ja kasvu ilmanylärajaa.

Lisää Esa Saarisen ajatuksista ja työstä: www.esasaarinen.com.

ARJEN FILOSOFIAA Esa Saarisen tapaan

Ansa

Nainen: "Kulta, mitä minä panin päälleni illalla?"

Mies, luuletko että sinulta syntytiin jotain? Varo!

Good job!

Toimii: vaimo tapetoivalle miehelle; esimies alaiselle; USA:n presidentti maailman pelastaneelle miehelle *Independence Day*-elokuvassa.

Ei toimi: mies vaimolle synnytyksen jälkeen.

Katkaise pihtaamisen kierre

Nainen, laita huulipunaa kotona yksin miestäsi varten.

Mies, katso naistasi ihailen. Tuo ruusuja.

Korkoa korolle kotona ja työssä

Kuunnellaan ja kannustetaan toisiamme.

Hyväksytään toistemme erilaisuus.

Nauretaan yhdessä.

Työyhteisö, jonka jäsenet kohtaavat itsensä ja toisensa ajattelevina ja tuntevina ihmisinä ja kannustavat toisiaan, voi hyvin ja pystyy ihmeenomaisiin suorituksiin, uskoo filosofi Esa Saarinen.

Leena Laitinen

Miten säilyttää toimintakyky ja myönteisyys tilanteessa, jossa pysyvintä ovat muutos ja epävarmuus? Miten johtaa työyhteisöä murroksen keskellä?

Professori **Esa Saarinen** mukaan avaintekijöitä ovat elämänusko, läsnäolo, kokonaisuuksien hahmottaminen sekä omien voimavarojen löytäminen ja käyttöönotto.

Kyynisyys nakertaa

"Yrityksissä on erinomaista osaamista, mutta välittömien tulospaineiden keskellä kokonaiskuva voi hämärtyä. Muutos alkaa avoimuudesta, tosiasioiden kohtamisesta ja toisten huomioon ottamisesta, joka virittää tahdon toimia yhteisten päämäärien hyväksi."

Ihminen ei voi erottaa omaa persoonaansa työroolistaan, Saarinen muistuttaa. Näennäisen rationaalisen tehtäväasettelun taustalla vaikuttaa aina tunteiden, asenteiden ja inhimillisten tarpeiden kirjo, jonka jättäminen huomiotta voi johtaa negatiiviseen kierteeseen.

"Työpaikoilla mitataan mitä erilaisimpia ja varmasti sinänsä tarpeellisia asioita. Pinnan alla kytevä kyynisyys jää kuitenkin usein huomaamatta, vaikka se on järjestyttävän merkittävä riskitekijä bisneksen onnistumiselle", Saarinen sanoo *Kemia*-lehdelle.

Suomen tunnetuin filosofi avasi inhimillistä näkökulmaa muuttuvaan laboratorioon pohjoismaisessa LIMS-konferenssissa, jonka Software Point Oy järjesti nyt kolmannen kerran.

"Ihminen itse ei tyypillisesti huomaa kyynistymistään, vaan pitää itseään vain realistisempaan. Kyynisyys kuitenkin nakertaa elämäniloa ja -uskoa. Samalla se heikentää yksilön ja yhteisön suorituskykyä ja oireilee riitaisuutena, turhautumisena ja uupumisena."

Saarinen kannustaa johtoa tiedostamaan henkisen ulottuvuuden ja yrityskulttuurin merkityksen.

"Latistava yrityskulttuuri syö tulosta siinä missä vanhentuneet tuotteet tai väärä hinnoittelu. Työntekijöitä pompottava, epäreilu tai psykopaattinen esimies tekee pahaa jälkeä yhteisössä ja sitä kautta yrityksen taseessa."

Johtajuus korostuu

Johtajuuden merkitys korostuu Saarisen mukaan entisestään tiukoina aikoina.

"On lyhytkatseista yrittää lisätä tuotavuutta kepillämällä työntekijöistä pelon voimalla entistä enemmän tehoja irti. Nyt tarvitaan innostavia ja ihmisuskoisia johtajia, jotka saavat joukot mukaansa kohti parempaa tulevaisuutta."

"Hyvä johtaja kannustaa tiimiään ja oivaltaa, että kysyminen on usein tärkeämpää kuin vastaaminen. Yksinkertaisilla sanoilla – "Hyvin tehty!" – voi olla hämmästyttävä vaikutus yksilöön ja yhteisöön."

Saarinen listaa huippujohtajan ominaisuuksiksi innostavuuden, optimismin, reiluuden, määrätietoisuuden, hienovaraisuuden, tilannetajun ja tunneälyn. Loistoesimerkkinä ja globaalien toivon herättäjänä hän pitää Yhdysvaltain tuoretta presidenttiä **Barack Obamaa**, joka ahdingon keskellä onnistuu valamaan kansalaisiin uskoa tulevaan.

Saarinen kritisoi lyhytnäköistä voitontavoittelua, joka leimaa etenkin pörsseyhtiöiden toimintaa.

"Pörssin logiikka vie huomion liian kapeaksi ja lyhytnäköiseksi. Työntekijät muuttuvat kuluveriksi, kun aikajänne on kolme kuukautta ja markkinatilanne sukeltaa."

Nostokoneyrittäjä **Pekka Niska** on saanut julkisuutta terveellisiin elämäntapoihin kannustavasta henkilöstöpolitiikastaan. Hiljattain hän on ilmoittanut, ettei aio taantuman takia irtisanoa yhtäkään työntekijää vaan realisoi tarpeen vaatiessa kalustoa. Pörssiin hän ei aio yritystään viedä.

”Loistava johtaja ja persoona”, Saarinen innostuu. ”Neuvoo ulkomuistista ajoreitin satama-alueelta soittavalle kuskille ja hihkuu yhä innosta, kun pääsee uuden nosturin ohjaimiin.”

”Onneksi myös pörsissä löytyy poikkeuksia, kirkkaimpana esimerkkinä Kone, joka pitää pintansa vaikeinakin aikoina.”

Arvot kirkkaiksi

”Jotkut kykenevät toimimaan valppaasti muuttuvissa tilanteissa. Presidentti **Ronald Reaganin** turvamiehillä oli maaliskuussa 1981 vain silmänräpäys aikaa reagoida, kun häiriintynyt ampuja hyökkäsi. Viidessä sekunnissa haavoittunut presidentti oli työnnetty turvaan atoon. Yksi turvamiehistä haavoittui tulituksessa, mutta presidentti jäi eloon.”

”Turvamiehillä on käsky suojata presidenttiä omalla vartalollaan, jos tarve vaatii. Mutta vain ne, joilla on sama käsky sydämessään, pystyvät toden tullen toimimaan tilanteen edellyttämällä tavalla. Reaganin tapauksessa turvamiehet reagoivat välittömästi, presidentti **John F. Kennedyn** tapauksessa eivät.”

Oleennaista on Saarisen mukaan, että tietää mitä tekee ja että toimii sydämetään käsin.

”Arvokirkaus on kaiken avain – kyky muuttaa periaatteet käytännön toimiksi.”

Entä jos työpaikka lähtee alta?

”Elämä ei ole helppoa, mutta aina on mahdollista löytää tie kohti toivoa ja kohti parempaa. Tämä edellyttää myönteistä elämänasennetta ja uskallusta kääntää kurssi sinne, missä aurinko paistaa ja kukoistus voi käynnistyä.”

”Kannattaa muistaa asioiden suhteellisuus ja kysymys siitä, mikä on todella arvokasta. Ei talous ole kaikki kaikessa. Oma perheen, ystävien ja luonnon kauneuden merkitys säilyy aina, meni taloudella hyvin tai huonosti.”

ESA SAARINEN

- Syntynyt 1953. Asuu Helsingissä, puoliso **Pipsa Pallasvesa**, 19-vuotiaat kaksospojat.
- Opiskellut Helsingin yliopistossa pääaineenaan teoreettinen filosofia. FK 1975, FL 1976, FT 1978.
- Opettanut Helsingin yliopistossa 1973–1999.
- Opettanut Teknillisessä korkeakoulussa vuodesta 2001, pysyvänä professorina vuodesta 2008.
- Muutostehdas Oy:n perustaja ja toimitusjohtaja vuodesta 1989.
- Tuottanut satoja artikkeleita, kirjoja, luentosarjoja ja äänitteitä.

Systeemiälykkäät evakot

Esa Saarinen toimii yrittäjänä perustamassaan Muutostehdas Oy:ssä ja professorina Teknillisen korkeakoulun työpsykologian ja johtamisen laboratoriossa. Hän on kehittänyt yhdessä kollegansa **Raimo P. Hämäläisen** kanssa käsitteen systeemiäly.

Systeemiälykäs ihminen osaa toimia muuttuvissa tilanteissa ja monimutkaisissa kokonaisuuksissa viisaasti ja rakentavasti, arvoihinsa ja intuitioonsa luottaen. Evakkojen asutus ja sotien jälkeinen jälleenrakennus on Saarisesta hyvä esimerkki systeemiälykkästä toiminnasta.

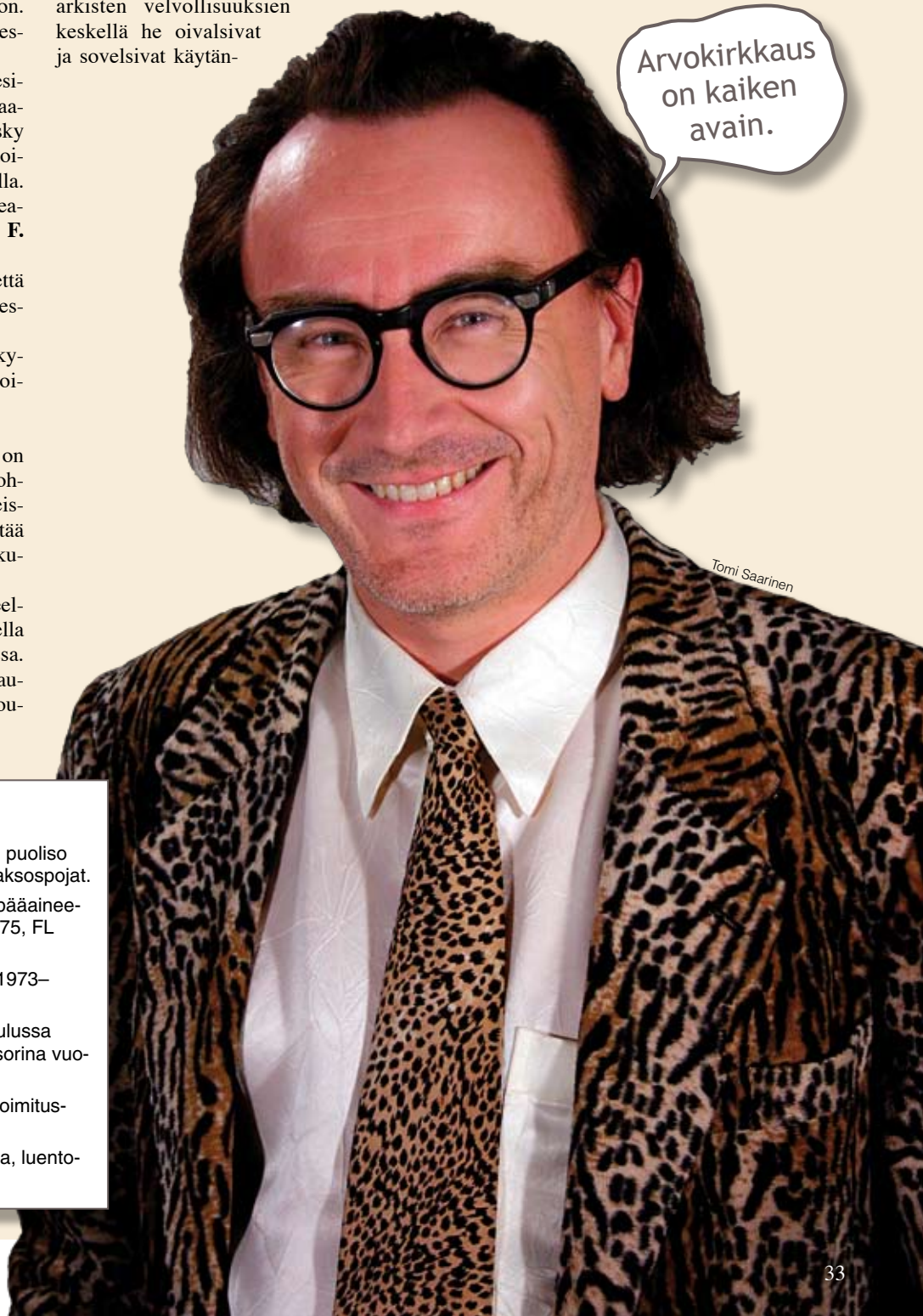
”Evakot joutuivat rakentamaan maailmansa uudelleen pienistä palasista vaativissa oloissa. Kaiken työn ja arkisten velvollisuuksien keskellä he oivalsivat ja sovelsivat käytän-

töön sitä, mikä elämässä on todella tärkeää.”

Saarisen mukaan myös teekkareista löytyy paljon käytännöllistä systeemiälyä: kun insinöörille esittelee ongelman, ulos tulee ratkaisu. Itse hän toivoo voitavansa auttaa tulevia diplomi-insinöörejä saamaan uutta lähestymiskulmaa toisiin ihmisiin ja tulemaan tietoisiksi omasta arvomaailmastaan.

Teekkarit ovat ottaneet filosofin vastaan innostuneesti. Tämän kevään seminaarisarjansa Saarinen pitää korkeakoulun suurimmassa luentosalissa. Kaikille avointen luentojen vieraina on esiintynyt nimekkäitä vaikuttajia, viimeksi helmikuussa nobelisti **Martti Ahtisaari**. □

Arvokirkaus on kaiken avain.

Tomi Saarinen